

A tagállamok oktatási és képzési eredményei a 2020-as célok tükrében

Kalas Vivien

Az Európai Bizottság Oktatási és Képzési Figyelője minden évben áttekintést ad a tagországok oktatási rendszereinek fejlődéséről. Az idei azonban jó lehetőséget nyújt arra is, hogy egy évvel a kitűzött határidő előtt megtudjuk, hogyan haladnak a tagállamok a 2020-as célok megvalósítása felé.

Az Európai Bizottság 2020 novemberében hozta nyilvánosságra a legújabb [Oktatási és Képzési Figyelőt](#). A 2012 óta évente megjelenő kiadványban a Bizottság összegzést készít az egyes tagállamok oktatási és képzési rendszereinek fejlődéséről. Az idén ismertetett Figyelő többnyire a 2019-es, néhány ponton pedig a 2018-as állapotot tükrözi, és egyebek mellett bemutatja a digitális átállás és az ehhez szükséges kompetenciák fejlesztése terén elért eredményeket, valamint visszajelzést ad a nemzetek számára azzal kapcsolatban, hogy hogyan haladnak az „[Oktatás és képzés 2020](#)” elnevezésű stratégiai keretrendszerben foglalt célok teljesítése felé. A tagországok, szakpolitikai együttműködésük részeként, hét területen egyeztek meg olyan uniós szintű referenciaértékekben, amelyek 2020-ig történő megvalósításához minden állam az adottságainak és lehetőségeinek megfelelően járulhat hozzá.

Az első célkitűzés szerint négy éves kortól kezdődően az iskolakötelessé válásig a gyerekek minimum 95 százalékának részesülnie kell kisgyermekkorú nevelésben. Ide tartozik például az óvoda, vagy az iskolai előkészítő. Ebben a kérdésben 2018-as adatok állnak rendelkezésre, amikor is az Európai Unióban a gyerekek 94,8 százaléka kapta meg szüleitől ezt a lehetőséget. A huszonhét tagállam közül tizennégy ország – köztük Magyarország - már abban az évben teljesítette a 2020-as közös célt. A legjobb mutatók Dániában, Franciaországban és Írországban voltak, azokban a nemzetekben minden negyedik életévét betöltő gyerek részesült kisgyermekkorú nevelésben, de Belgiumban és Spanyolországban is elérte a 98 százalékot ez az arány. Görögországban ugyanakkor a négy évnél idősebbeknek csupán a 75,2 százaléka kapott ilyen típusú nevelést.

A második pont az alapkészségek elsajátítására vonatkozik. A tagállamok azt szeretnék elérni, hogy a tizenöt éves diákok között 15 százalék alá csökkenjen azok aránya, akik nem rendelkeznek megfelelő kompetenciával a matematika, a szövegértés és a természettudományok terén. A fejlődést a PISA-tesztek eredményei alapján lehet nyomon követni. 2018-ban az uniós átlag 22 és 23 százalék között volt a három területen, vagyis a tizenöt éves korosztályba tartozók több mint ötöde gyengébb képességekkel rendelkezett, mint ami az életben való sikeres boldoguláshoz lenne szükséges. Annak érdekében, hogy 2020-ra legalább európai szinten elérjék a nemzetek az előírányzott arányszámot, a legtöbb országban javítani kell a tanulók készségein. Egyedül Észtországban és Lengyelországban teljesített a

diákok több mint 85 százaléka mindhárom felmérésen a kívánt szint felett. Bulgáriában és Romániában viszont a 60 százalékot sem érte el ez az arány, vagyis 40 százalékot meghaladó volt azon tanulók aránya, akik nem rendelkeztek megfelelő szintű alapkészségekkel matematikából, szövegértésből, illetve természettudományból.

Az uniós vezetők abban is egyetértettek, hogy a 18-24 éves fiatalok körében 10 százalék alá kellene csökkenteni azoknak az arányát, akik idő előtt félbeszakítják tanulmányaikat. 2019-ben az Európai Unióban a tanulók 10,2 százaléka bizonyult korai iskolaelhagyónak. Az alacsony arányszám a tagállami erőfeszítéseknek köszönhető, ugyanis a huszonhét ország közül mindössze nyolcban került ki a diákok több mint 10 százaléka ideje korán az oktatási rendszerből. A legrosszabb mutatói Máltának (16,7%) és Spanyolországnak (17,3%) voltak, a legjobb helyzet pedig Horvátországban (3%) és Litvániában (4%) volt.

Negyedik célként a diplomások számának növekedését fogalmazták meg. Ideális esetben 2020-ra a 30-34 éves korúak több mint 40 százaléka rendelkezne felsőfokú iskolai végzettséggel. A tavalyi évben az uniós átlag meghaladta a referenciaértéket, hiszen az ebbe a korosztályba tartozók 40,3 százalékanak volt valamilyen diplomája. A legtöbben Cipruson (58,8%) végeztek el legalább egy alapképzést, de öt másik tagállamban is 50 százalék feletti volt ez a szám. Kilenc országban azonban egyelőre még 40 százalék alatt maradt a diplomások aránya a 30-34 évesek között, Romániában és Bulgáriában a vizsgált korosztály alig több mint negyede rendelkezett felsőfokú végzettséggel.

Az ötödik terület az élethosszig tartó tanulás részét képezte. A politikusok elképzelése szerint az idei év végére, 25 és 64 éves kor között a polgárok legalább 15 százalékanak kellene részesülnie valamilyen további oktatásban, képzésben. 2019-ben ez az arány 10,8 százalék volt az Európai Unióban, hét országnak pedig sikerült nemzeti szinten is teljesítenie a közös célkitűzést. Svédországban a 25-64 évesek 34,3 százaléka képezte tovább magát, Bulgáriában és Romániában ugyanakkor ez az arány nem haladta meg a 2 százalékot sem a tavalyi esztendőben.

A hatodik pont a más országban való tapasztalatszerzés fontosságát emelte ki. A politikai döntéshozók amellet kötelezték el magukat, hogy 2020-ra a fiatal diplomásoknak már legalább ötöde vallja azt magáról, hogy élt korábban a tanulmányi, vagy képzési célú mobilitás lehetőségével. 2018-ban uniós szinten a vizsgált társadalmi csoport 13,4 százaléka töltött hosszabb-rövidebb időt külföldön. Tizennégy tagországban ennél nagyobb arányban tanultak a hallgatók más nemzet oktatási intézményeiben, a legtöbben Cipruson és Luxemburgban döntöttek úgy, hogy kihasználják az európai uniós programok adta lehetőségeket. A felsőfokú végzettségű lengyel állampolgároknak viszont csupán 2,4 százaléka szerzett ilyen fajta tapasztalatot.

Legvégül, a munkanélküli fiatalok számának csökkentése érdekében a tagállamok előirányozták, hogy 2020-ra, a legalább középfokú végzettséggel rendelkező, 20-34 éves korosztály tagjainak minimum 82 százaléka, a tanulmányok befejezését követő 1-3 éven belül el tudjon helyezkedni a munkaerőpiacon. 2019-ben az oktatási rendszerből való kikerülést követően az uniós polgárok 80,9 százalékanak sikerült ezen az időintervallumon belül munkát találnia. Tizennyolc országnak egyénileg is sikerült elérnie a 82 százalékos arányt, Máltán, Hollandiában és Németországban pedig a fiatalok több mint 90 százaléka tudott legkésőbb három év múlva álláshoz jutni. Két dél-európai nemzetben, Görögországban és Olaszországban azonban az iskolát befejezők több mint 40 százaléka munkanélküli volt a végzettség szerzést követő három esztendőben.

A legfrissebb rendelkezésre álló adatokból kitűnik, hogy még van feladatuk az európai uniós tagországoknak, ha eleget szeretnének tenni az Oktatás és képzés 2020 keretrendszerben meghatározott referenciaértékeknek, hiszen mindezidáig a hét területből csupán csak az egyikben – a diplomások arányának növelésében - sikerült elérniük a kívánt szintet. Noha a másik hat uniós átlag is biztató és nem tudhatjuk, hogy 2019, vagy éppen 2018 óta történtek-e előrelépések, az biztosan elmondható, hogy az ezeken a területeken gyengébb teljesítményt nyújtó államoknak is fejlődniük kell ahhoz, hogy a közösen kitűzött célok megvalósulhassanak.

2020.11.25.

